

Economische barometer van de Nederlandse maritieme maakindustrie

Eerste kwartaal 2022

NMT, voor de maritieme maakindustrie

Voorwoord

Deze barometer geeft de belangrijkste uitkomsten van de enquête, die in het begin van het tweede kwartaal van 2022 gehouden is, onder de leden van NMT. Aan hen veel dank voor het invullen van de enquête die ten grondslag ligt aan dit rapport. Samen zorgen we ervoor dat we meer inzicht krijgen in het reilen en het zeilen van onze maritieme maakindustrie. Jullie bijdrage blijft elk kwartaal hard nodig en we hopen dat de barometer van NMT ons allen meer inzicht en profijt gaan opleveren.

De resultaten van deze editie van de Economische Barometer laten onder andere zien dat steeds meer ondernemers te maken hebben gekregen met belemmeringen. De hogere grondstoffenprijzen, energieprijzen, transportkosten en arbeidstekorten zorgen voor veel problemen in de sector. Wereldwijde toeleveringsketens blijven onder druk staan. Met de oorlog in Oekraïne en het coronabeleid van China zullen vertragingen en voorraadtekorten nog wel even aanhouden. Dit leidt onder andere tot marges die onder druk komen te staan, de winstgevendheid is per saldo helaas flink afgenomen ten opzichte van de vorige meting. Daarnaast zorgt bovenstaand problematiek voor vertragingen en/of minder productie, druk op de concurrentiepositie, vertragingen van het externe project door anderen en het verlies van orders.

Wereldwijd zie je dat de kosten van scheepsbouwmaterialen sneller stijgen dan de scheepsbouwrijzen. Daarnaast is met dagprijzen geen solide projectbegroting te maken. Dan draagt de ene of de andere partij vrijwel het volledige prijsrisico. Deze problematiek leidt helaas in sommige gevallen tot uitstel van scheepsbouworders.

Als we nu samen met onze overheid volop inzetten op versterking van de maritieme maakindustrie, ben ik ervan overtuigd dat we de komende jaren weer goed nieuws te melden hebben. De hoogste tijd dus voor versterking van onze maritieme maakindustrie als sleutel tot strategische autonomie!

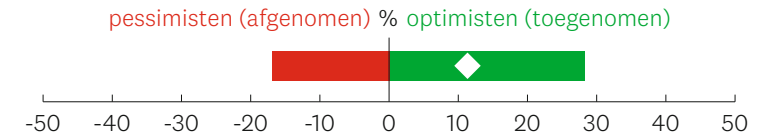
Roel de Graaf, directeur Netherlands Maritime Technology

Leeswijzer grafieken

In de enquête die ten grondslag ligt aan de economische barometer worden ondernemers naar hun oordeel gevraagd over verschillende onderwerpen. **Optimisten** zijn ondernemers die verbetering zien of verwachten en **pessimisten** zijn zij die verslechtering zien of verwachten. Daarnaast zijn er ook ondernemers die geen verbetering of verslechtering zien/ ervaren, deze groep is niet zichtbaar in de grafieken. Het aantal optimisten en pessimisten vormt de basis voor het saldo. Het **saldo** (◇) is het verschil tussen het percentage optimisten en het percentage pessimisten. Bij een positief saldo zijn er meer optimisten dan pessimisten en bij een negatief saldo zijn er meer pessimisten dan optimisten. Het saldo geeft in één oogopslag weer of de stemming onder ondernemers positief of negatief is en in welke mate.

Voorbeeld

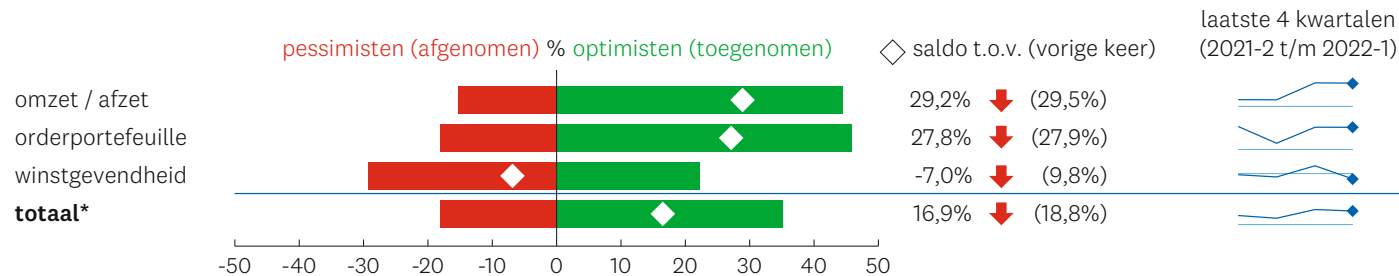
onderwerp

Ontwikkelingen in het eerste kwartaal

Het saldo van de omzet/ afzet en de orderportefeuille in het eerste kwartaal van 2022 is positief en nauwelijks veranderd ten opzichte van het kwartaal ervoor. De winstgevendheid van de onderneming is per saldo helaas wel flink gedaald met 17% naar -7%. De daling van het saldo van de winstgevendheid betekent nog niet dat er meer bedrijven verlieslatend zijn, maar dat de marges onder druk staan is overduidelijk.

Ontwikkelingen eerste kwartaal (Q1 2022 t.o.v. Q4 2021)

*Enkele indicatoren zijn niet zichtbaar in de grafiek.

Belemmeringen

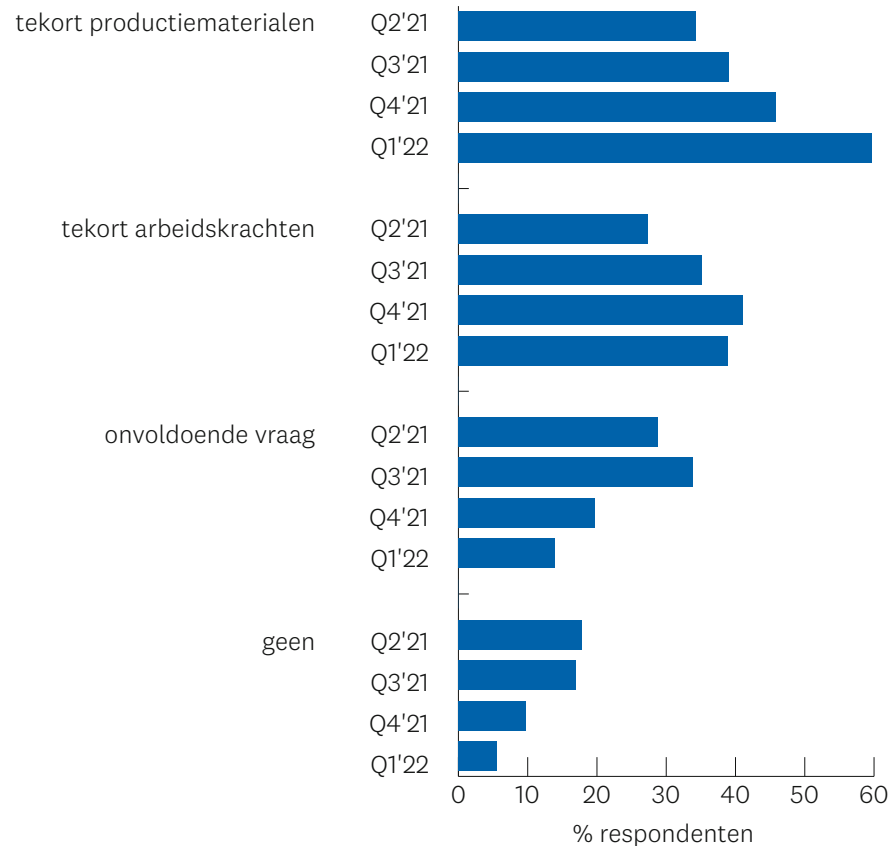
Uitdarend blijft voor veel ondernemers de beperkte beschikbaarheid van productiematerialen. 60% van de respondenten meldt een tekort aan productiematerialen te hebben, een flinke stijging ten opzichte van voorgaande kwartalen. Van de groep respondenten die een tekort heeft aan productiematerialen (60% van de respondenten) geeft 88% aan last te hebben van vertraagde leveringen en 81% meldt last te hebben van beperkte leveringen. Enkele respondenten geven aan dat onder andere staal, aluminium, hout en kunststofproducten niet tijdig leverbaar of beperkt leverbaar zijn, evenals elektronische componenten (met chips).

De inkooprijzen zijn bij 97% van de respondenten gestegen in het eerste kwartaal van 2022. 81% van de respondenten geeft aan dat ook hun verkoopprijzen zijn gestegen, een stijging van 29% van het aantal respondenten ten opzichte van vorig kwartaal. Dat de inkooprijzen bij de meeste ondernemers zijn gestegen is niet geheel onverwacht omdat veel leveranciers hun prijzen herzien aan het begin van het jaar. Een rondje langs de velden leert dat de prijsstijging wel uitzonderlijk hoog is en bij de meeste ook voorgaande kwartalen zijn gestegen.

Door het tekort aan materialen en de alsmaar stijgende prijs worden investeringen uitgesteld. Offertes hebben een steeds kortere houdbaarheidsdatum en soms kunnen leveranciers enkel een dag- of richtprijs geven, terwijl scheepsbouwers vaak worden geacht een vaste prijs aan te bieden aan de klant.

Het tekort aan arbeidskrachten is wederom hoog, 40% van de ondernemers meldt hier last van te ondervinden. Positief te noemen is dat steeds minder respondenten aangeven onvoldoende vraag te ondervinden.

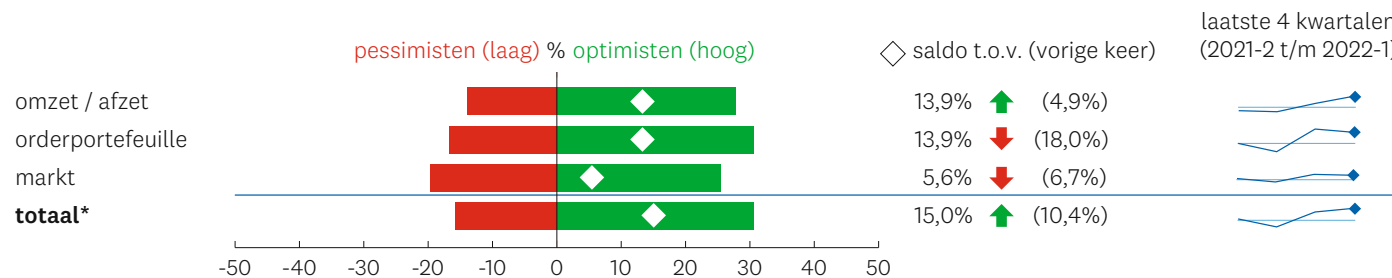
Belemmeringen

Beoordeling van de ondernemer begin tweede kwartaal van 2022

De beoordeling van de ondernemer begin van het tweede kwartaal van 2022 geeft meer inzicht in hoe bedrijven er momenteel voorstaan. Per saldo zijn alle indicatoren positief, zoals de marktontwikkelingen, omzet en orderportefeuille. De omzet is per saldo toegenomen ten opzichte van de vorige meting terwijl de orderportefeuille per saldo iets is afgenomen. 69% geeft aan zwarte cijfers te schrijven, onduidelijk is wat de winstmarge is. Aan de andere kant geeft 31% van de ondernemers aan dat de winst-/verliespositie nihil of verliesgevend is.

Beoordeling van de ondernemer begin tweede kwartaal 2022

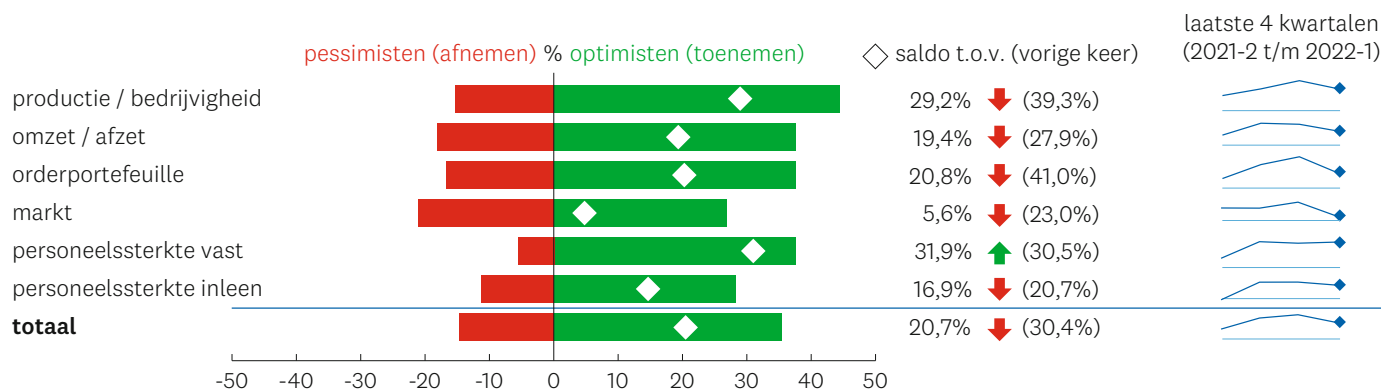

*Enkele indicatoren zijn niet zichtbaar in de grafiek.

Verwachte ontwikkelingen in het tweede kwartaal van 2022

Ook dit keer is de stemming erg positief maar wel een stuk negatiever ten opzichte van de vorige meting. De afname ten opzichte van vorige meting is waarschijnlijk te wijten aan de onzekere omstandigheden waar we ons, zoals eerder beschreven, nu in begeven. Per saldo verwacht 6% (vorige meting: 23%) van de ondernemers dat de marktomstandigheden in hun maritieme marktsegmenten zullen verbeteren in het tweede kwartaal van 2022. Daarnaast verwacht per saldo 19% dat de omzet zal stijgen, een stuk minder dan de vorige keer (vorige meting: 28%). Ook verwacht men dat de orderportefeuille zal toenemen, per saldo bijna 21% (een halvering t.o.v. vorige meting). Verder verwachten veel ondernemers een stijging van het aantal medewerkers in loondienst en inleen. Voor de context is het belangrijk om te weten dat de stemming onder de ondernemers over de toekomst vaak positiever is dan de daadwerkelijke realisatie.

Verwachte ontwikkelingen in het tweede kwartaal van 2022 (Q2 2022 t.o.v. Q1 2022)

Oekraïne crisis

De situatie in Oekraïne en Rusland is iets wat wij allemaal niet voor mogelijk hielden. Een grote humanitaire tragedie. De optelsom van maatregelen tegen Rusland mag er zijn. De economische sancties zijn hard en ingrijpend.

De impact bij Nederlandse werven en toeleveranciers verschilt van lokale medewerkers en kantoren in Oekraïne tot lopende of nieuwe orders voor Rusland. Veel bedrijven hebben hun zakelijke banden met Rusland (Russische schepen, activa en bedrijven) deels of helemaal stopgezet of beëindigend, onder andere vanwege de sancties. Daarnaast lopen bedrijven toekomstige opdrachten mis, afhankelijk van de duur van de ingestelde sancties kan de gemiste omzet hierdoor alleen al oplopen tot vele honderden miljoenen euro's op middellange termijn. Dit geldt niet alleen voor nieuwbouwprojecten maar ook voor onderhoud en reparatie, denk bijvoorbeeld aan de verkoop van reserveonderdelen aan een langdurig opgebouwd Russisch klantenbestand. Russische werven en scheepseigenaren zijn voor een deel genoodzaakt andere aanbieders te zoeken voor leveringen van materiaal en equipment, bijvoorbeeld uit China.

Of bedrijven nu direct zakendoen met Rusland of niet, de meeste ondervinden last van hogere energieprijzen en hogere inkooprijzen van materialen, grondstoffen of producten. Een concreet voorbeeld is de enorme stijging van staalrijzen. De gevolgen van de oorlog in Oekraïne komen boven op de toegenomen grondstoffenrijzen door de pandemie en de al bestaande problemen in de maritieme industrie.

Tot slot

NMT is, vaak samen met andere organisaties, namens jullie allemaal voortdurend in nauw contact met onze overheid en andere relevante organisaties om de maritieme maakindustrie te helpen. Daar is een barometer zoals deze erg belangrijk voor. Elk kwartaal zal NMT peilen wat de stemming is waardoor uiteindelijk trends kunnen worden vastgesteld. Hoe meer bedrijven meedoen met het invullen van de enquête hoe representatiever de uitkomsten zijn. Jullie bijdrage blijft elk kwartaal hard nodig.

Netherlands Maritime Technology
Willemswerf • Boompjes 40 • 3011 XB Rotterdam
Postbus 23541 • 3001 KM Rotterdam

T +31 (0)88 44 51 000
E info@maritimetechnology.nl
I www.maritimetechnology.nl